

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ (ДПС)

Львівська пл., 8, м. Київ, 04053, тел.: (044) 272-62-55
E-mail: post@tax.gov.ua, сайт: www.tax.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 43005393

Державна податкова служба України з метою належного адміністрування частини чистого прибутку (доходу), дивідендів, нарахованих на державну частку та забезпечення податкового контролю повідомляє таке.

16 березня 2021 року набув чинності наказ Міністерства фінансів України від 12.01.2021 № 4 «Про затвердження форми Розрахунку частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 02 березня 2021 року за № 264/35886 (далі - наказ № 4), яким:

затверджено форму Розрахунку частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку (далі - Розрахунок);

визнано такими, що втратили чинність, наказ Державної податкової адміністрації України від 16.05.2011 № 285 «Про затвердження форми Розрахунку частини чистого прибутку (доходу), що підлягає сплаті до державного бюджету державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями», зареєстрований у Міністерстві юстиції України 31 травня 2011 року за № 643/19318 (далі - наказ № 285), а також накази Державної податкової адміністрації України, якими були затверджені форми Розрахунку частини чистого прибутку (доходу), що підлягає сплаті до державного бюджету за результатами діяльності у 2004 - 2010 роках.

Наказ виданий з метою реалізації положень законів України від 16 січня 2020 року № 465-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» (далі - Закон № 465) та № 466-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» (далі - Закон № 466).

Законом № 465 були внесені зміни до частини п'ятої ст. 11 та доповнено частиною третьою ст. 11¹ Закону України «Про управління об'єктами державної власності» від 21 вересня 2006 № 185 (далі - Закон № 185), що передбачають подання господарськими організаціями з державною часткою у статутному капіталі, господарськими товариствами, 50 і більше відсотків акцій (часток, паїв) яких знаходяться у статутних капіталах господарських товариств, частка держави яких становить 100 відсотків, а також державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями до контролюючого органу Розрахунку у порядку та строки, встановлені Податковим кодексом України (далі - Кодекс).

Змінами, внесеними Законом № 466 до ст. 46 Кодексу, встановлено, що платники частини чистого прибутку (доходу) та/або дивідендів на державну частку, визначені Законом № 185, подають Розрахунок за формою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, та фінансову звітність.

Абзацом другим п. 46.1 ст. 46 Кодексу визначено, що Розрахунок, який подається до контролюючих органів відповідно до іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, прирівнюється до податкової декларації.

Фінансова звітність або звіт про фінансовий стан (баланс) та звіт про прибутки та збитки та інший сукупний дохід (звіт про фінансові результати) є додатком до Розрахунку та його невід'ємною частиною (абзац третій п. 46.2 ст. 46 Кодексу).

Розрахунок складається наростаючим підсумком та подається до контролюючих органів разом з фінансовою звітністю у строки, передбачені ст. 49 Кодексу (абзац шостий п. 46.2 ст. 46 Кодексу).

Відповідно до п. 49.1 ст. 49 Кодексу податкова декларація подається за звітний період в установлені цим Кодексом строки контролюючому органу, в якому перебуває на обліку платник податків.

Для державних унітарних підприємств та їх об'єднань п. 49.19 ст. 49 Кодексу встановлено податкові (звітні) періоди, що дорівнюють календарному: квартал, півріччя, три квартали, рік.

Розрахунок, складений наростаючим підсумком за такі звітні періоди, подається протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) періоду (п.п. 49.18.2 п. 49.18 ст. 49 Кодексу). При цьому Розрахунок, що складається наростаючим підсумком за рік, подається до контролюючих органів протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року (п.п. 49.18.3, п.п. 49.18.6 п. 49.18 ст. 49 Кодексу).

Частина чистого прибутку (доходу) сплачується державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями до державного бюджету наростаючим підсумком щоквартальної фінансово-господарської діяльності за відповідний період у строк, встановлений для сплати податку на прибуток підприємств (п. 2 Порядку відрахування до державного бюджету частини чистого прибутку (доходу) державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2011 року № 138).

Для господарських організацій з державною часткою у статутному капіталі, а також господарських товариств, 50 і більше відсотків акцій (часток, паїв) яких знаходяться у статутних капіталах господарських товариств, частка держави яких становить 100 відсотків, встановлено податковий (звітний) період, що дорівнює календарному року з поданням Розрахунку - до 01 липня року, що настає за звітним (п.п. 49.18.7 п. 49.18 ст. 49 Кодексу).

Строк сплати до бюджету дивідендів, нарахованих на державну частку (акції, паї) - до 01 липня року, що настає за звітним (ст. 11 Закону № 185).

Базовий норматив відрахування частки прибутку, що спрямовується на виплату дивідендів за результатами фінансово-господарської діяльності у 2020 році господарських товариств, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.04.2021 року № 415.

Також звертаємо увагу, що частинами першою та другою ст. 21 Закону України від 15 грудня 2020 року № 1082-ІХ «Про Державний бюджет України на 2021 рік» встановлено, що:

господарські товариства, у статутному капіталі яких 100 відсотків акцій (часток) належать державі, та господарські товариства, 100 відсотків акцій (часток) яких належать господарським товариствам, частка держави в яких становить 100 відсотків, які не прийняли рішення про нарахування дивідендів до 1 травня року, що настає за звітним, сплачують до державного бюджету частину чистого прибутку на державну частку в розмірі, визначеному за базовими нормативами відрахування частки прибутку, що спрямовується на виплату дивідендів, установленими на відповідний рік, але не менше 90 відсотків, до 1 липня року, що настає за звітним;

господарські товариства, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави, та господарські товариства, 50 і більше відсотків акцій (часток) яких належать господарським товариствам, частка держави в яких становить 100 відсотків (крім тих, що визначені частиною першою цієї статті), які не прийняли рішення про нарахування дивідендів до 1 травня року, що настає за звітним, сплачують до державного бюджету та іншим учасникам господарського товариства пропорційно розміру їх акцій (часток) у статутному капіталі господарського товариства частину чистого прибутку в розмірі, визначеному за базовими нормативами відрахування частки прибутку, що спрямовується на виплату дивідендів, установленими на відповідний рік, але не менше 90 відсотків, до 1 липня року, що настає за звітним.

Статтею 50 Кодексу платнику податків надано право уточнювати показники податкової декларації, у разі якщо у майбутніх податкових періодах платник податків самостійно виявляє помилки, що містяться у раніше поданій ним податковій декларації, шляхом надсилання уточнюючого Розрахунку до такої податкової декларації за формою чинного на час подання уточнюючого Розрахунку або уточнення показників у складі податкової декларації за будь-який наступний податковий період, протягом якого такі помилки були самостійно виявлені.

Також змінами до ст. 16 Закону № 185 та до п. 19^і. 1 ст. 19^і Кодексу на контролюючі органи покладено обов'язок здійснення контролю за своєчасністю, достовірністю, повнотою нарахування та сплати до бюджету частини чистого прибутку (доходу) державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями і дивідендів на державну частку господарськими товариствами, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави, а також стягнення зазначених платежів до бюджету у разі їх несплати у порядку, встановленому Кодексом.

Наказом № 4 затверджено уніфіковану форму Розрахунку для усіх суб'єктів господарювання, які зобов'язані нараховувати та сплачувати частину чистого прибутку (доходу) або дивіденди, нараховані на державну частку до державного бюджету.

Згідно з п. 46.6 ст. 46 Кодексу якщо в результаті зміни правил оподаткування змінюються форми податкової звітності, до визначення нових форм декларацій (розрахунків), які набирають чинності для складання звітності за податковий період, що настає за податковим періодом, у якому відбулося їх оприлюднення, є чинними форми декларацій (розрахунків), чинні до такого визначення.

Враховуючи наведене та те, що згідно з п.п. 49.18.7 п. 49.18 та п. 49.19 ст. 49 Кодексу податковим (звітним) періодом для платників дивідендів, нарахованих на державну частку, є календарний рік, для платників частини чистого прибутку (доходу) - календарний квартал, півріччя, три квартали, рік, а також з метою забезпечення декларування частини чистого прибутку (доходу) та дивідендів на державну частку у 2021 році рекомендуємо подати Розрахунок у терміни, встановлені Кодексом:

державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями за підсумками I кварталу 2021 року - за формою, затвердженою наказом № 285, за підсумками півріччя 2021 року, три квартали 2021 року, 2021 рік - за формою, затвердженою наказом № 4 з урахуванням показників, задекларованих за I квартал 2021 року;

господарськими організаціями з державною часткою у статутному капіталі, а також господарськими товариствами, 50 і більше відсотків акцій (часток, паїв) яких знаходяться у статутних капіталах господарських товариств, частка держави яких становить 100 відсотків за підсумками 2020 року - за формою, затвердженою наказом № 285 (ідентифікатор форми 10108401 з урахуванням роз'яснення, наданого листом ДПС від 09.06.2020 № 9109/7/99-00-05-05-01-07), за підсумками 2021 року - за формою, затвердженою наказом № 4. При цьому такі господарські організації з 01.07.2021 можуть подавати уточнюючий Розрахунок за формою, затвердженою наказом № 4.

Заголовна частина форми Розрахунку, що затверджена наказом № 4, передбачає:

у полі 1 «Розрахунок частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку» відмітку про тип поданого Розрахунку: «Звітний», якщо Розрахунок подається за звітний (податковий) період; «Звітний новий», якщо в поданому за звітний (податковий) період розрахунку була допущена помилка і вона виправляється шляхом подання нового розрахунку до настання граничного терміну його подання; «Уточнюючий», якщо помилка виправляється шляхом подання уточнюючого Розрахунку після настання граничного терміну подання Розрахунку за звітний (податковий) період, що уточнюється;

поле 2 «Базовий звітний період», в якому для державних унітарних підприємств та їх об'єднань проставляється відмітка «квартал», а для господарських організацій, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави та господарські товариства, 50 і більше відсотків акцій (часток, паїв) яких знаходяться у статутних капіталах господарських товариств, частка держави яких становить 100 відсотків - відмітка «Рік¹»;

поле 4 «Звітний (податковий) період, що уточнюється ____ року», в якому проставляється відмітка проти відповідного податкового (звітного) періоду, що уточнюється («I квартал», «Півріччя», «Три квартали», «Рік») та зазначається відповідний рік. Поле 4 заповнюється, якщо у майбутніх податкових періодах платник податків самостійно виявляє помилки, що містяться у раніше поданому ним Розрахунку;

у полі 9 «Відмітка платника, на якого поширюється стаття 11¹ Закону України від 21 вересня 2006 року № 185-У «Про управління об'єктами державної власності» та полі 10 «Відмітка платника, на якого поширюється стаття 11 Закону України від 21 вересня 2006 року № 185-У «Про управління об'єктами державної власності» зазначається інформація щодо виду суб'єкта господарювання, який здійснює відрахування до бюджету частини чистого прибутку (доходу) або дивідендів, нарахованих на державну частку із проставленням позначки у відповідній клітинці;

поле 11 «Інформація щодо рішення про спрямування частини чистого прибутку на виплату дивідендів на державну частку» заповнюється платниками дивідендів, нарахованих на державну частку. У цьому полі зазначається інформація щодо дати та номер прийняття рішення про виплату дивідендів, нарахованих на державну частку, а також інформація щодо розміру відрахування дивідендів у відсотках. Якщо рішення про відрахування дивідендів не було прийняте - проставляється позначка проти клітинки «рішення не прийняте»;

у полі 12 наводиться інформація щодо повного найменування суб'єкта управління об'єктом державної власності та його податковий номер.

Основна частина форми Розрахунку передбачає такі показники:
рядок 01 «Обсяг чистого прибутку (доходу)».

Так, згідно з п. 1 Порядку відрахування до державного бюджету частини чистого прибутку (доходу) державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2011 року № 138 (далі - Порядок), частина чистого прибутку (доходу), що відраховується державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями до державного бюджету за відповідний період, визначається виходячи з обсягу чистого прибутку (доходу), розрахованого згідно з положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку як підсумок суми чистого фінансового результату (прибутку) та суми капіталу в дооцінках, яка підлягає перенесенню до нерозподіленого прибутку, з урахуванням того, що до такого підсумку також може бути включена частка нерозподіленого прибутку або невикористаних фондів, утворених внаслідок розподілу прибутку в обсязі, визначеному рішенням органу управління за результатами фінансово-господарської діяльності починаючи з 01 січня 2020 року - у розмірі 80 відсотків.

Треба звернути увагу, що відповідно до п. 1 Порядку одним зі складових «обсягу чистого прибутку (доходу)», зокрема, є показник чистого фінансового результату у вигляді прибутку (показник рядка 2350 «Чистий фінансовий результат прибуток» фінансової звітності форми № 2), при цьому врахування показника чистого фінансового результату у вигляді збитку не передбачено;

рядок 02 «Цільові кошти (обсяг інвестиційної складової), що надійшли у складі тарифу і спрямовуються на реалізацію інвестиційних проектів, рішення щодо яких приймаються Кабінетом Міністрів України, та обсяг повернення кредитних коштів (у складі тарифу), що були запозичені для фінансування капітальних вкладень на будівництво (реконструкцію, модернізацію) об'єктів згідно з відповідними рішеннями Кабінету Міністрів України⁴». Зазначений рядок заповнюється державними підприємствами енергетичної галузі та

господарськими товариствами енергетичної галузі, 100 відсотків акцій (часток) яких знаходяться у статутних капіталах господарських товариств, акціонером яких є держава і володіє в них контрольним пакетом акцій;

рядок 03 «Сума прибутку, яка виникла в результаті виконання Закону України «Про деякі питання заборгованості підприємств оборонно-промислового комплексу - учасників Державного концерну «Укроборонпром» та забезпечення їх стабільного розвитку», Закону України «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії»»;

рядки 04 «Фактично отримані кошторисні доходи⁵», 05 «Фактично здійснені кошторисні видатки⁵» застосовуються державними підприємствами електроенергетичної галузі, фінансування яких здійснюється у межах кошторису, затвердженого Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;

рядок 06 «Чистий прибуток (дохід) за звітний період, з якого здійснюються відрахування частини чистого прибутку (доходу)/дивідендів на державну частку (позитивне значення (рядок 01 — рядок 02 - рядок 03) або позитивне значення (рядок 04 - рядок 05)⁵»). Треба зазначити, що формула «позитивне значення» (рядок 04 - рядок 05) застосовується державними підприємствами електроенергетичної галузі, фінансування яких здійснюється у межах кошторису, затвердженого Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг;

рядки 07 «Загальний розмір статутного капіталу», 08 «Розмір державної частки (акцій, паїв) у статутному капіталі», 09 «Доля державної частки у статутному капіталі рядок 08/рядок 07 (коефіцієнт)» заповнюються господарськими організаціями, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави, та господарськими товариствами, 50 і більше відсотків акцій (часток, паїв) яких знаходяться у статутних капіталах господарських товариств, частка держави яких становить 100 відсотків;

рядок 10 «Норматив відрахування частини чистого прибутку (доходу)/дивідендів на державну частку (%)»;

рядок 11 «Частина чистого прибутку (доходу)/дивіденди на державну частку, що відраховуються до бюджету за звітний податковий період (рядок 06 x рядок 09⁶ x рядок 10/100)»;

рядок 12 «Частина чистого прибутку (доходу), нарахована за попередній звітний період поточного року з урахуванням уточнень (рядок 11 Розрахунку частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку за попередній звітний період поточного року)⁷ (+/-)» заповнюється державними унітарними підприємствами та об'єднаннями таких підприємств, визначеними статтею 11¹ Закону України «Про управління об'єктами державної власності»;

рядок 13 «Частина чистого прибутку (доходу)/дивіденди на державну частку, що підлягають сплаті (рядок 11 - рядок 12)». При цьому платники дивідендів на державну частку зазначають показник, що дорівнює показнику, зазначеному у рядку 11;

рядки 14 - 17 блоку «Виправлення помилок(ки)» заповнюються у разі самостійного виправлення помилок шляхом уточнення показників Розрахунку частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку;

рядок 18 блоку «Виправлення, пов'язані зі зміною базового нормативу відрахування⁹» заповнюється у разі зміни Кабінетом Міністрів України базового нормативу відрахування частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку після строку подання Розрахунку за відповідний звітний (податковий) період, встановлений положеннями Кодексу;

Прикінцева частина форми Розрахунку містить поля:

«Наявність поданих до Розрахунку частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку додатків - форм фінансової звітності¹⁰» у відповідних клітинках проставляється позначка «+».

«Наявність доповнення¹¹», яке заповнюється у разі подання разом з Розрахунком доповнення та пояснення відповідно до п. 46.4 ст. 46 Кодексу. Таке доповнення складається у довільній формі та вважатиметься невід'ємною частиною Розрахунку. Платник податків, який подає звітність в електронній формі, подає таке доповнення в електронній формі, заповнивши відповідні рядки з цього блоку Розрахунку.

Самостійне виправлення помилок здійснюється шляхом уточнення показників з поданням уточнюючого Розрахунку або у складі Розрахунку за поточний звітний (податковий) період (звітний або звітний новий) з поданням Додатка ВП.

Показники Додатка ВП відображаються у трьох таблицях:

показники таблиці 1 аналогічні показникам основного Розрахунку та відображають дані виправлених показників за звітний (податковий) період, що уточнюється;

показники таблиці 2 відображають результати виправлення помилок, дані з яких переносяться до рядків 14-16 Розрахунку;

показник таблиці 3 відображає результати виправлення податкового зобов'язання у разі зміни Кабінетом Міністрів України базового нормативу відрахування частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку після встановленого Кодексом строку подання Розрахунку за відповідний звітний (податковий) період, дані з якого переносяться до рядка 18 Розрахунку.

Також привертаємо увагу, що відповідно до ст. 7 Закону України «Про банки і банківську діяльність» державними банками є банки, 100 відсотків статутного капіталу яких належить державі, єдиним акціонером яких є держава. Відповідно до ст. 29 Бюджетного кодексу України державні банки є платниками дивідендів на державну частку.

Крім цього, згідно зі ст.ст. 64, 64^і, 66, 71 Бюджетного кодексу України до доходів місцевих бюджетів належать, зокрема, частина чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до бюджету, у порядку, визначеному відповідними місцевими радами, а також дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є майно комунальної власності.

Отже, форма Розрахунку, затверджена наказом № 4, використовується державними банками та комунальними унітарними підприємствами, а також господарськими товариствами, у статутних капіталах яких є комунальна власність, для обрахунку частини чистого прибутку (доходу)/дивідендів, нарахованих на державну/комунальну частку.

При цьому комунальні унітарні підприємства, та господарські товариства, у статутних капіталах яких є комунальна власність, разом із Розрахунком мають подати доповнення та пояснення щодо прийнятих місцевими радами рішень про встановлення розміру відрахування частки прибутку, яка підлягає зарахуванню до місцевого бюджету. У такому разі у полі «Наявність доповнення¹¹» нової форми Розрахунку зазначається інформація щодо поданих доповнень та пояснень.

До того ж, під час заповнення Розрахунку комунальні унітарні підприємства проставляють відмітку «Інші» у полі 09 Розрахунку, а державні банки та господарські товариства з комунальною власністю у статутних капіталах - відмітку «Інші» у полі 10 Розрахунку.

Окрім зазначеного, нагадуємо, що згідно з п. 120.1 ст. 120 Кодексу неподання або несвоєчасне подання платником податків або іншими особами, зобов'язаними нараховувати і сплачувати податки та збори, платежі, контроль за сплатою яких покладено на контролюючі органи, податкових декларацій (розрахунків), а також іншої звітності, обов'язок подання якої до контролюючих органів передбачено цим Кодексом, тягнуть за собою накладення штрафу в розмірах, передбачених цією статтею, за кожне таке неподання або несвоєчасне подання.

Разом з тим відповідно до п. 124.1 ст. 124 Кодексу у разі якщо платник податків не сплачує узгоджену суму грошового зобов'язання протягом строків, визначених цим Кодексом, такий платник податків притягується до відповідальності у вигляді штрафу в розмірах, передбачених цією статтею.

Водночас треба враховувати, що Законом України від 17.03.2020 № 533-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (СОУГО-19)» (зі змінами та доповненнями) підрозділ 10 розділу XX Кодексу був доповнений п. 52¹, відповідно до якого за порушення податкового законодавства, вчинені протягом періоду з 01 березня 2020 року по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (СОУГО-19), штрафні санкції не застосовуються.

Також протягом періоду з 01 березня 2020 року по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (СОУГО-19), платникам податків не нараховується пеня, а нарахована, але не сплачена за цей період пеня підлягає списанню.

Головним управлінням ДПС в областях, м. Києві та міжрегіональним управлінням ДПС по роботі з великими платниками податків довести зазначений лист до відома платників податку і підпорядкованих підрозділів з метою використання в роботі, зокрема розмістити на інформаційних стендах у центрах обслуговування платників, та забезпечити врахування під час проведення контрольно-перевірочної роботи.